

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Lancicii E Societate Iesv Opvscvlorvm Spiritvalivm
Tomvs ...**

Łęczycki, Mikołaj

Antverpiae, 1650

Qvid sit ariditas, & quotuplex, & vnde oriatur. Cap. I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78809](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78809)

uis eleganter antea, à magni nominis pictoribus, diuerso temperamento colorum atque umbrarum expressas. Et quidem hoc Opusculum, velut quoddam præmittit præludium, donec alteri, de praxi diuinæ præsentia, & variis orandi modis, manum vltimam apponam. Hoc ergo legas interim Lector beneuole; Deumque (quod à te vehementer peto) exores, vt alios quosdam tractatus, in opusculo de Indiciis & gradibus profectus citatos, perficere atque in lucem proferre queam. Vale. Pragæ, A. D. 1641. 10. Septembris.

CAPVT PRIMVM

Quid sit orationis ariditas, & quotuplex, & vnde oriatur.

Multi, præsertim in vita spirituali, ariditates, quas in oratione patiuntur: ideoque plerique ab oratione abhorrent: & ei dediti, male se orasse opinantur, dum spiritus ariditatem inuiti sustinere coguntur. Quæ sanè res etiam viros perfectos sæpè infestat. Hinc Cassianus suum statum deplorans dicebat Abbati Sereno: Cum directionem cordis ad destinatam contemplationem pendere senserimus, insensibiliter mens inuoluita, ad priores euagationes impetu vehementiori prolabitur, & ita quotidianis disentionibus occupata, innumeris captiuitatibus incessanter abducitur, vt propemodum iam desperet à nobis desideratâ correctio, & superflua hæc obseruantia videatur. Siquidem per momenta singula lubricis discursibus animus euagatur. Cumq; ad timorem Dei vel contemplationem reducitur spirituali, priusquam firmetur in ea, rursus fugacius euanescit. Cumq; eum velut expergefacti deprehenderimus, ab intentione propostâ deuisasse, atque ad illam theoriam, vnde discesserat, reducentes, voluerimus renacissimâ cordis intentione, velut quibusdam vinculis obligare, in ipso conatu nostro, oculus quam anguilla de recessibus mentis elabatur. Ad quæ respondens Abbas Serenus ait; id ex nostræ mentis conditione contingere. Mens, inquit, nostra semper mobilis, & multum mobilis desinitur, quæ pro conditione natura nunquam potest otiosa consistere, sed necesse est eam, nisi prouisum habuerit, vbi suos exerceat motus, & in quibus iugiter occupetur, propria mobilitate discurrere, & per omnia volitare.

Porro nomine ariditatum, quas appellat sterilitatem mentis Abbas Daniel apud Cassianum, hic non intelligo illos orationis defectus vel nauos, quos sanctus Ioannes Climacus appellat sordes & exterminationem, asserens, sordes esse, Deo assistere, & iniquas cogitationes in animo versare, scilicet voluntariè: Exterminationem vero esse, ad curas inuitas captiuum pertrahi. Sed ariditatum nomine intelligo 1. distractiones seu euagationes mentis, quibus animus ad alia cogitanda inuitus auocatur, aliena profusus à propostâ meditationis materia; vt sibi contigisse scri-

bit S. Hieronymus. Nunc, inquit, creberrimè in oratione mea, aut per porticus deambulo, aut de fenore computo. Nam, vt ait S. Bernardus: Cogitationum multiplex varietas esse cognoscitur. alie namq; cor inflant, vt superbia; alie eleuant, vt vanas; alie perturbant, vt inuidias; alie dissipant, vt iras; alie confundunt, vt acedias; alie distendunt, vt ambrosias; alie ligant, vt gulas; alie inquinant, vt luxurias; alie contrahunt, vt timidas; alie corrumpunt, vt malitiosas. Non mirum ergo nos sæpè distrahi, habentes intra nos tot distractionum origines.

2. Nomine aridi censetur, si quis sine vlla mentis distractione, non sentiat vllum rerum diuinatum gustum, & consolationem; sed sit tanquam terra sine aqua priorum affectuum, & tanquam aridum quoddam lignum, quandoque nec discurrere valens.

3. Si quis præterea inordinatis prauorum affectuum motibus exagitetur, vel iræ vel tristitiæ, vel alius, & per eos ad aliquod peccatum alliciatur vel concitetur.

4. Si ob talem mentis ariditatem, & inquietam statum, sentiat tædium in oratione, & ob id inclinatio ad illam abrumpendam, quæ (sumpto generalius nomine acedias) appellari potest acedia; quæ propriè sumpta, est voluntaria tristitia de bono diuino, de quo charitas gaudet, vt docet S. Tho.

5. Si somnolentia in oratione infestet orantem. Hæc omnia nomine ariditatis comprehenduntur: cuius effectus iidem solent esse, qui Acediæ, & practicæ recensentur à S. Ioanne Climaco: Si acediam diligentius consideres, inuenies eam oppugnare lassitudine stantes pedibus: sedentibus persuadere vt super parietem se reclinent. Interrogata acedia, dicit: Qui mihi cedunt, cum his vnâ dego. In his autem qui verè obediens sunt, non habeo vbi caput reclinem. Nomen mihi dederunt, insensibilitas anima, irremissencia quadam atque obliuio celestium, nonnunquam etiam immensa (hoc est, nimia & indiscreta) laborum multitudo. Stirpes verò meæ, mutationes locorum sunt: inobedientia spiritualis Patris: futuri iudicij obliuio: nonnunquam verò etiam professionis derelictio. Nunc videndum est, quomodo se gerere debeat homo, in talibus ariditatibus. Quod vt intelligatur, duo consideranda sunt. 1. Vnde oriatur ariditas. 2. Quid illis durantibus, nobis faciendum sit.

Quod primum, Dico, ariditates oriri duobus modis: 1. ex causis immediatis. 2. ex mediatis.

2. diatis. Causæ immediatæ ariditatum assignantur tres ab Abbate Daniele apud Cassianum ex Maiorum suorum sententia, hæc de re disserente, verè tamen, ut statim patebit, sunt quatuor Natura, Dæmon, Deus, Homo, quæ alio atque alio modo, sunt causæ ariditatum; vel positivæ, ut Natura & Dæmon & Homo: vel negativæ, ut Deus priuando nos consolatione sua, & efficacibus auxiliis, licet sufficientia nulli denegeret. Causæ verò mediata, sunt illa omnia, ob quæ mouetur Deus; vel Dei permissu Dæmon ad exagitandum cor ariditatis. Qua de re sic (et si non plenè) disserit Abbas Daniel: *Triparsita, inquit, nobis à maioribus super hac sterilitate (scilicet ariditate) mentis, tradita ratio est. Aut enim de negligentia nostra, aut de impugnatione diaboli, aut de dispensatione Domini ac probatione descendit. Et de negligentia quidem, cum nostro vitio, tempore præcedente, incircumspectè nosmetipsos & remissius exhibentes & per ignauiam & desidiam noxiis cogitationibus pasti, terram cordis nostri, spinas & tribulos facimus germinare, quibus in ea pullulantibus, consequenter efficiuntur steriles, atque ab omni reddimur spiritali fructu & contemplatione ieiuni. De impugnatione verò diaboli, cum etiam bonis nunquam studius dediti, calida subtilitate mentem nostram aduersario penetrante, vel ignorantes ab optimis intentionibus abstrahimur vel inuui. Sed præter has tres ariditatis causas, est quoque quarta, originem habens ab ipsa nostra dispositione naturali, ut iam patebit.*

CAPVT SECVNDVM.

De prima causa ariditatum.

3. Coll. 7. cap. 3. PRIMA causa ariditatum est Natura, cuius tanta vis est hac in parte, ut Cassianus putauerit omnes ariditates, præsertim euagationes mentis in oratione, à natura proficisci. Cum enim coram Abbate Sereno deplorasset suas in oratione distractiones, & quantopere eis abactis iterum animus à proposita contemplatione auocetur ad alia, & nullo adhibito conatu possit mens stabiliri in proposita contemplationis materia, subdit: *Ob quam rem quotidianis huiusmodi observationibus astuantes, nec tamen ex ipsis aliquid nostro cordi stabilitatis robur accessit, cernentes, ad hanc opinionem fracti desperatione transducimur, ut non nostro iam sed natura vitio hæc anima peruagationes, humano generi inesse credamus. Sed certum esse infra patebit, non à sola natura mentis euagationes oriri, ut bene ait Abbas Serenus c. 4. Aliquando tamen à natura ortum habent, idque sex modis. 1. ex morbo, præsertim capitis indispositione. 2. ex hebetudine naturali intellectus, & obtuso ingenio quod ad discursum est ineptum ex se. 3. Ex fatigatione capitis circa speculatiua, ut studia &c. 4. Ex defectu somni sufficientis. 5. ex loci solitarij conditione, ut ait*

Cassianus & S. Ioan. Climacus. 6. Ex negligentia naturalis culpabili.

Si oriantur 1. vel 2. vel 3. & 5. modo, non oportet affligi, quia non est ariditatum causa culpabilis: nã ut bene scripti S. Teresia in vita sua, & omnes tam antiqui, quam recentiores vita spiritualis Magistri docent: *Amor Dei non consistit (uti nec deuotio) in lacrymis, gustibus, & reuerentiis cordis quas ut plurimum optamus, & eis nos solamur, sed in seruido DEO, cum iustitia & fortitudine animi, & humilitate. Quod abundemus gustibus, id est potius accipere à DEO, quam illi aliquid dare, feminis debilibus id quadrat, ut possint ferre labores & tribulationes. Sed ut serui DEI, præsertim solidi in literis, & magni intellectus, tantopere asistent, quod DEVS illi subtrahat deuotionem sensibilem, ferendum non est. Non dico ne illa fruuantur, illamq; estimet, cum DEVS dat; sed ne affligantur, quando eam negat. Sicut Domini suspirorum. Quod non tantum incipientibus, sed etiam prociens per multos annos obseruandum est, & dum eam ob rem tristantur, causa est, quia non amplexi sumus crucem à principio. Solent isti affligi quasi nil faciant, quamdiu non possunt intellectu discurrere, idq; ferre non possunt, & forte tunc voluntas impinguatur, & vigorem recipit, & ipsi non cognoscunt. Ista ariditas (ut per experientiam & à doctis didici) sæpe procedit ex corporali indispositione: quia anima participat miseria corporis, & mutationes temporum, & reuolutionem humorum. unde anima non potest sapere quod vellet operari. Et tunc humiliet se, & loco deuotionis sensibilis quam non habet uti cuperet, humiliatione sui recreabit cor Dei ad eum accedens, vel cum eo loquens. Ostendit hoc Dominus S. Gertrudi, qua cum ad communionem campana pulsaretur, & cantus imponeretur, sentiens se minus paratam iusto, dixit ad Dominum: *Ecce iam Domine mi, veni ad me, & cur non, ut bene præuales, pramissisti mihi ornamenta deuotionis, quibus præparata, tibi decentius obuiam procedere possim. Ad quod Dominus: Sponsus quisque magis delectatur inueniri colum purum & candens sua sponse, quam torquere rectum, ac tornatiles manus illius mirudas, quam chirotheis eas videre ornatas. Sic ego quandoque plus delector in virtute humilitatis, quam in gratia deuotionis. Alia vice dum simili de causa altam expauescentem videret, & pro ea oraret, Dominus respondit: *Vellem ut electi mei, me tam crudelem non estimarent, sed crederent, quia pro bono, immodò pro optimo acceptarem, si expensis suis mihi aliquid seruitium exhiberent. Expensis propriis Deo sacrificium per soluit, qui cum non habet saporem deuotionis, nihil tamen minus seruit Deo in orationibus, genuflexionibus & similibus, & super his confidit de benigna pietate Dei, quod tamen placidè illud acceptet.***

Dum ergo ex his primis tribus causis censetur orta esse ariditas, tunc, loco considerationum & affectuum, ex piis considerationibus vel discursibus nascuntur, quod assequaris fructum meditationis, itera aliquas orationes iaculatorias, & mente saltem eas profert, cum desidero